**Regionshuset**
Viborg
*Kontoret for Jordforurening og Råstoffer*
Skottenborg 26
DK-8800 Viborg
Tel. +45 7841 1999
www.rm.dk/raastoffer

Regionsrådsmedlem Jacob Klærke

## Spørgsmål vedr. godkendelse af forslag til ny råstofplan

Dato 21-09-2026
Raastoffer@ru.rm.dk
Tel. +4578411999
Sagsnr. 1-34-76-4-24



Tak for din henvendelse af 14. september 2026, hvor du stiller spørgsmål forud for forretningsudvalgsmødets punkt 13 den 14. september 2026 vedr. Godkendelse af forslag til ny råstofplan for Region Midtjylland.

Jeg har bedt administrationen besvare dine spørgsmål.

Besvarelsen tager blandt andet afsæt i vedlagte juridiske notat fra Codex Advokater P/S af den 17. september 2026 (Bilag 1).

Spørgsmål og administrationens svar er angivet nedenfor:

1. **Spørgsmål:**

   *I materialet fremgår det, at konsulent og rådgivningsvirksomheden WSP Danmark både har udarbejdet forslag til råstofplanen på vegne af minimum en virksomhed (Imerys) og udført vurdering af miljøpåvirkning på vegne af regionen, således at det fremgår at der er sammenfald af virksomhed og personer på begge sider. Er der foretaget en juridisk vurdering af forvaltningsregler og habilitet af det. Umiddelbart synes det ikke, at det overholder almindelige forvaltningsmæssige regler.*

   **Svar:**

   Administrationen har tilrettelagt arbejdet, så eventuelle interessekonflikter forebygges.

   Administrationen har anvendt tre rådgivere ved udarbejdelsen af miljøvurderingen til Forslaget til den nye råstofplan. Opgaverne er fordelt sådan, at en rådgiver ikke har miljøvurderet et område, som rådgiveren selv har bistået en virksomhed med at foreslå som råstofgraveområde. WSP Danmark har derfor alene udarbejdet miljøvurderinger for områder, hvor virksomheden ikke selv har medvirket til forslaget.

Der har således ikke været sammenfald mellem rådgiverrollerne i vurderingen af det enkelte område.

**2. Spørgsmål:**

*Hvorledes er det samfundsmæssige behov for moler og tørv opgjort? Jeg kan ikke finde en konkret opgørelse af dette i materiale i bilag eller på hjemmesiden. Er vi lovgivningsmæssigt forpligtede til, at sikre mulighed for indvinding af moler til kattegrus og tørv til jordforbedring, når der findes mere bæredygtige alternativer til disse formål? Moler må primært være til industriel isolering.*



**Svar:**

Det samfundsmæssige behov forstås som udgangspunkt som den forventede efterspørgsel efter råstofferne.

*Moler:* I planforslaget er der to nye områder med. Det ene forslag er benævnt Elke N (ca. 2 ha), og ligger på den vestlige del af Fur. Administrationen gennemførte en råstofundersøgelse af dette område i 2021. Her blev der dokumenteret en molerforekomst. Lige syd for dette område indvindes der i dag moler, og derfor anbefaler administrationen at færdiggrave molerforekomsten. Dette fremgår af bilaget "Hvidbogen".

Det andet område består af to områder på Salling nordøst. Her gennemførte administrationen en råstofundersøgelse i 2022, og der blev dokumenteret en større molerforekomst. Molerressourcen på Fur, som forsyner de to fabrikker på Fur med moler, er ved at være opbrugt. Det foreslåede molerområde på Salling nordøst vil sikre moler-ressourcen i mindst 20 år. Dette fremgår af bilaget "Hvidbogen".

*Tørv:* I planforslaget er der medtaget en udvidelse af det eksisterende tørveområde mod sydvest, da administrationen vurderer, at tørveforekomsten er god, og der ikke er råstoffer nok til minimum 12 år i området. Dette er begrundelsen for at medtage området som et råstofgraveområde i Forslag til ny råstofplan. Dette fremgår af bilaget "Hvidbogen".

Råstofplanlægningen udspringer af arealplanlægningen og skal sikre arealer til indvinding af de råstoffer, som samfundet efterspørger.

Det er den juridiske vurdering, at det ikke vil være sagligt at lægge vægt på, om der findes alternativer til bestemte råstoffer. Dette vedrører ikke en konflikt om arealanvendelsen og udgør derfor ikke et modstående hensyn efter § 3.

Er der samfundsmæssig efterspørgsel efter moler og tørv, skal regionen således søge at udlægge egnede indvindingsarealer, medmindre væsentlige modstående hensyn efter § 3 taler afgørende imod. Dette omfatter blandt andet væsentlige hensyn til natur, miljø og vandforsyning.

Regionen kan ikke alene undlade at planlægge for et råstof, fordi der findes mere bæredygtige alternativer.

Råstoflovens § 4 indeholder dog en bemyndigelse til miljøministeren til at fastsætte nærmere regler om en ressourceøkonomisk anvendelse af råstofforekomsterne.



**3. Spørgsmål:**

*Er der foretaget beregninger af samfundsbehovet for moler og tørv?*

**Svar:**

Ja, efter råstofloven skal planlægningen bygge på kendskab til råstofforekomsterne, det aktuelle forbrug og prognoser for det fremtidige forbrug.

Råstofindvinderene skal hvert år indberette de indvundne mængder af råstoffer. Regionen har benyttet data fra de sidste 5 års indberetninger til at foretage en fremskrivning af det fremtidige samfundsbehov.

**4. Spørgsmål:**

*Vi vil gerne bede om en mere grundig beskrivelse af vurderingen af råstoflovens formålsparagraf om en bæredygtig udvikling efter en samlet interesseafvejning og vurdering af de samfundsmæssige hensyn ift. indvinding af moler og tørv. Hvis denne er foretaget, så at denne vurdering rundsendes eller vedlægges sagen.*

**Svar:**

Råstoflovens formål er, at råstofferne udnyttes som led i en bæredygtig udvikling efter en samlet interesseafvejning.

Formuleringen *bæredygtig udvikling* blev indført i 1991 med den tanke, at indvinding af ikke-fornybare råstoffer sker som led i en bæredygtig udvikling, hvor udvikling af nye teknologier kan mindske råstofbehovet.

Ved 1991-loven fik råstoflovens § 3 i runde tal sin nuværende formulering. I 2015 blev hensynet til rekreative interesser

tilføjet. Råstoflovens § 3 er i praksis omdrejningspunktet for varetagelsen af råstoflovens formål og lovens anvendelse.

Ved udlægning af råstofgrave- og interesseområder skal regionen derfor foretage en konkret afvejning efter råstoflovens § 3. Råstoffernes omfang, kvalitet, udnyttelse og erhvervsmæssige betydning skal vejes mod blandt andet miljø- og vandforsyningshensyn, natur, landskab, rekreative interesser, byudvikling, infrastruktur, arkæologi, fiskeri, skibs- og luftfart, samt jord- og skovbrug. Denne afvejning foregår som et led i miljøvurderingen.



De nye forslag til råstofgraveområder, der foreslås medtaget i den nye råstofplan, er alle miljøvurderet, og administrationen har vurderet, at der er grundlag til at udlægge områderne.

Vurderingen for udvælgelsen/fravælgelsen af nye miljøvurderede forslag til råstofgrave- og råstofinteresseområder er baseret på nedenstående overordnede principper:

Principper, der taler for, at forslaget medtages:

- Der er ikke råstofressourcer nok i området til minimum 12 år.
- Råstofforekomsten er veldokumenteret.
- Optimering af råstofudnyttelsen.
- Andet.

Principper, der taler imod, at forslaget medtages:

- Der er råstofressourcer nok i området til minimum 12 år.
- Råstofforekomsten er ikke dokumenteret.
- Væsentlig miljøpåvirkning.
- Andet.

Denne vurdering har regionen også foretaget for moler og tørv.

Ved planlægning for tørv og moler tillægges hensynet til råstofforsyningen stor vægt. Der er tale om råstoffer med en meget begrænset geografisk udbredelse, og mulighederne for at finde alternative indvindingsområder er derfor væsentligt mindre end for mere almindeligt forekommende råstoffer som sand, grus og sten.

Eksempelvis findes moleret omkring Fur og Mors ikke andre steder i Nordeuropa. Tørveindvinding ved Fuglsø Mose, er den eneste forekomst i hele Region Midtjylland.

Forekomsternes sjældenhed, kvalitet og geografiske binding er derfor et væsentligt hensyn i råstofplanlægningen. Det betyder ikke, at natur-, klima- og øvrige miljøhensyn bortfalder, men at råstofforsyningshensynet i disse tilfælde er indgået med betydelig vægt i den samlede interesseafvejning.

**5. Spørgsmål:**

*Hvorfor er der ikke blevet foretaget en vurdering af klimapåvirkning af tørvegravning i miljøvurderingen af planen?*

**Svar:**



En råstofplan er en overordnet plan, hvor der ses på regionens samlede klimaaftryk. En miljøvurdering af en råstofplan adskiller sig derfor markant fra konkrete projekter, der har detaljerede miljøvurderinger.

Klimatiske faktorer indgår i miljøvurderingen af en råstofplan, hvis planen, herunder muligheden for tørvegravning, kan medføre en sandsynlig væsentlig indvirkning på klimaet.

I miljøvurdering af Forslag til ny råstofplan vurderes klimabelastningen ved råstofindvinding at være relevant, og klima indgår derfor i miljøvurderingen.

Den væsentligste parameter vurderes at være $CO_2$-udledning som følge af råstofindvinding samt transport i og udenfor råstofgraven.

For at mindske $CO_2$-udledningen i forbindelse med transport, er råstofgraveområderne i Forslag til ny råstofplan spredt ud over hele regionen. Metoder til begrænsning af $CO_2$-udledningen relateret til aktiviteterne i råstofgraven afhænger af det konkrete projekt, og kendes ikke på planniveau.

Administrationen opererer med et såkaldt 0-alternativ, som er den sandsynlige udvikling uden udlægning af området til råstofgraveområde i den nye råstofplan.

Ved 0-alternativet forventes arealerne ved Fuglsø Mose overordnet at fortsætte med den nuværende arealanvendelse som moseareal i tilknytning til de eksisterende omgivelser. Udviklingen vil være præget af den eksisterende arealanvendelse og de aktiviteter, som allerede foregår i og omkring områderne. Dette omfatter blandt andet mosearealet og den eksisterende tørveindvinding.

Hvis de foreslåede råstofgraveområder ikke udlægges til indvinding af tørv, vil den fremtidige efterspørgsel efter tørv

skulle dækkes på anden vis. Et muligt alternativ vil være import af tørv fra udlandet, f.eks. fra Estland. En sådan import vil medføre en øget transport, og derved også en højere transportrelateret $CO_2$-udledning sammenlignet med tørveindvinding i de foreslåede råstofgraveområder.

6. **Spørgsmål:**

   *Hvor store områder vurderer I forekomst til 12 år for? Kommune, køreafstand, hele regionen?*

   **Svar:**

   Udgangspunktet er Region Midtjyllands samlede behov i den 12-årige planperiode, ikke den enkelte kommune eller en fast køreafstand.

   Fordelingen bør begrænse transportbehovet, og regionen bør så vidt muligt være selvforsynende med almindelige råstoffer.

   Råstoffer skal dog også ses i en landsdækkende sammenhæng, da råstofloven tilsigter en samlet og landsdækkende forsyning. Regionen skal orientere sig i forhold til det landsdækkende behov, herunder navnlig for de mindst forekommende råstoffer, med henblik på at koordinere udlægningen af råstofgrave- og råstofinteresseområder på en måde, så den landsdækkende råstofforsyning så vidt muligt imødekommes.



Jeg håber, at ovenstående svar er fyldestgørende, men ellers er du naturligvis velkommen til at vende tilbage med yderligere opklarende spørgsmål.

Venlig hilsen

Anders G. Christensen
Regionsrådsformand